

HÖRBY

från by till köping

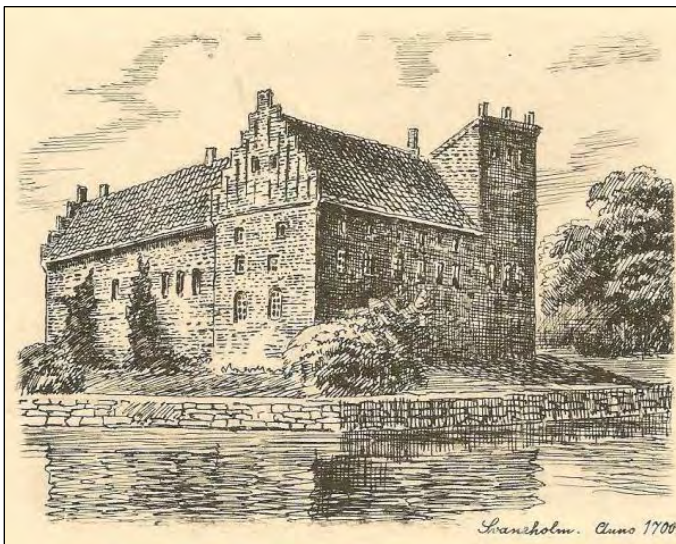
Del 2 Enskifte

Sjön låg blank, träd och buskar speglade sig i vattnet. På andra sidan sjön låg ett slott och glänste i solen.

Strax norr om Skurup i Skåne ligger Svaneholms slott. Det var här det nya inom jordbruket började. Baron Rutger Macklean introducerade enskiftet, där varje arrendebonde skulle få ett helt stycke mark istället för små tegar. Gården skulle ligga på bondens mark och inte i någon by. En del av arrendebönderna blev förbittrade, de ville ha kvar det gamla förfarandet. Många av de mer välbärgade bönderna flyttade, och endast de fattigaste rättade sig efter godsherrens önskningar. Snart kom det nya arrendatorer till de gårdar som blivit tomma.

Idén till jordbruksreformen kom från Danmark och slog väl ut. Efter några år gav godset rikligt uppehälle åt mer än dubbelt så många människor som förut.

Svaneholm i slutet av 1700-talet.

Enskiftet som jordbruksreformen kallades kunde inte genomföras överallt. Det gick bra på slätten, men i skogsbygden var det helt ogörligt. Det räckte också att en bonde ville ha enskifte så var de andra i byn tvungna att acceptera det.

I en småländsk socken blev byborna så arga på bonden som hade begärt skifte att de en dag jagade ut honom i en närbelägen sjö. Så långt ut i sjön så att vederbörande drunknade.

Hörby socken enskiftades inte utan allt var som vanligt. Övriga byar runt Hörby var inte heller intresserade, dock stack en av byarna ut, Slagtofta by genomförde enskifte 1814.

Nyårsafton 1799 gick Hörbyborna till sin kyrka. Ett nytt år och ett nytt århundrade stod för dörren. Vad skulle detta innebära undrade man lite till mans?

På nr 1 gästgivargården var Petter Löfgren gästgivare. Hans hustru hette Anna Maria Kunckel. Petter var inte uppskattad som gästgivare utan ersattes ganska snabbt av G. A. Hagelbeck.

På nr 2 prästgården, arrenderades marken av följande: Pehr Olsson och hans hustru Karna Nilsdotter, Elias Andersson och hans hustru Kerstina Persdotter, Torkel Andersson och hans hustru Karna Nilsdotter.

Prästamöllan arrenderades av mjölnare Åke Olsson och hans hustru Bengta Svensdotter.

På nr 3 bodde klockare Henric Ahlberg och hans hustru Catharina Ekegren.

I nr 4 bodde Pehr Nilsson och hans hustru Bengta Pehrsson och i nr 5 änklungen Håkan Persson. Han avled den 5 februari 1807 i en bröstsjukdom. Han blev 60 år.

Postmästare Hans Malmsten bodde på nr 6 med sin hustru Johanna Ingeby Frûs.

Nr 7 brukades av Jeppa Andersson, son till Anders Nilsson och Gunnela Torkelsdotter. Förutom Jeppa hade de sönerna Torkel som var arrendebonde på nr 2 och Nils som ägde 1/8 mtl av nr 15. De hade också fostrat fyra döttrar som alla var gifta. Bengta med hemmansåbon Jacob Persson i Högseröd, Karna, gift med boställsåbon Nils Andersson på nr 22 i Hörby, Dorothea gift med åbon Jöns Pehrsson i Råby och Elsa gift med ryttaren Ola Stensskog i Hörby.

Jeppa Anderssons hustru hette Olu Isaksdotter och de gifte sig 1801.

Gunnela Torkelsdotter avled den 2 maj 1800 av ålderdomsbräcklighet och var vid sin död 68 år. Hon var född den 11 december 1732 i Hörby. Föräldrarna hette Torkel Jönsson och Karna Jeppsdotter och bodde på nr 12. Båda föräldrarna avled med några dagars mellanrum. De begravdes båda den 13 april 1741. Torkel Jönsson var 39 år gammal och född i Hörby skog medan Karna Jeppsdotter var dotter till ryttaren Pehr Solberg i Hörby. De efterlämnade sonen Jeppa 12 år och döttrarna Gunnela 6 år och Elsa 2 år.

Nr 8 brukades av Bengt Jönsson och hans hustru Agnes Pehrsson samt Nils Olsson och hans hustru Ingar Persdotter. Ingar avled den 15 juli 1802 av cancer. Hon blev 54 år.

Nr 9 brukades av Pehr Eriksson och hans hustru Sissa Pehrsson.

Nr 10 brukades av Jöran Persson och hans hustru Pernilla Nilsdotter. Pernilla blev änka den 19 juni 1803. Gifte om sig med tillträdande hemmansbrukaren drängen Lars Tufvesson den 28 december 1804.

Nr 11 brukades av Anders Jeppsson och hans hustru Anna Andersdotter. De hade inneboende Anders föräldrar Pehr Pehrsson och Giertrud Svensdotter.

Nr 11 brukades även av Lars Jeppsson och hans hustru Elna Svensdotter.

Anders Jeppssons hemman var krono och Lars Jeppssons skatte, Båda var på 1/6 mtl.

Nr 12 brukades av Torkel Pålsson och hans hustru Karna Mårtensdotter.

Nr 13 brukades av Mårten Nilsson och hans hustru Karna Nilsdotter. De var nya på gården. Gifte sig 1803. Mårten Nilsson avled den 14 maj 1810, han blev 44 år. Änkan bosatte sig på nr 15.

På nr 14 bodde boställsbonden Pål Olsson och hans hustru Bengta Pehrson. De var också nyligen gifta. Vigsel i Hörby kyrka den 14 oktober 1798.

På nr 15 vigdes Isak Mårtensson, den 18 april 1804, med Berta Nilsdotter, dotter till inhysemanen på stället Nils Andersson och hans hustru Boel Mikaelson. Samtidigt förvärvade Isak 1/8 del av Nils Andersson.

På gården bodde också som inhyse Tufve Johnsson och hans hustru Hanna Jönsdotter. Tufve hade ägt 1/8 mtl av nr 15 som han sålt till Ola Nilsson, son till Nils Andersson. Omkring 1800 sålde Ola marken till Isak Mårtensson. Ola Nilsson gifte sig och flyttade till Osbyholm där han blev rusthållare på en av gårdarna.

I och med de båda köpen blev nr 15 på ¼ mtl.

Nr 16 var gästgivarmöllan och arrenderades av Tyke Malmström och hans hustru Karna Jönsdotter.

Nr 17 brukades av Lars Olssons änka Bertha. Deras dotter Elna Larsdotter och hennes man Jöns Persson övertog gården då de gifte sig. Vigda den 13 februari 1803 i Hörby kyrka.

Nr 18. Brukaren Torkel Månsson avled den 28 augusti 1795. Änkan Mätta Pehrson gifte om sig med Pehr Bengtsson den 30 december 1797.

Den 25 november 1805 gifte sig Nils Torkelsson, son till Torkel och Mätta, med Karna Torkelsdotter och övertog gården.

På gården bodde också drängen och vargeringskarlen Pehr Andersson och hans hustru Olu Isaksdotter.

Vargeringskarl var benämning på reservkarl i den indelta armén. År 1773 bestämdes att varje rote skulle uppmanas att skaffa en reserv, som av kronan skulle erhålla en summa för städsel och årliga klädespenningar. Han skulle även få ett litet torp där han och familjen kunde bo.

Nr 19 brukades av Jöns Trulsson och hans hustru Kirstina Håkansdotter.

Nr 20 bestod av två stycken mantal på vardera 1/8 delar. Anders Månsson och hans hustru Ingar Månsdotter samt Tufve Jönsson och hans hustru Anna Jönsdotter var brukare.

Nr 21 brukades av Ola Larsson och hans hustru Elna Pehrson. Vigda den 26 december 1802.

På gården bodde även änkefru pastorskan Maria Askelin.

Nr 22 brukades av Nils Andersson och hans hustru Karna Andersdotter. De var släkt med Nils Andersson på nr 15. De var vittnen för det mesta när någon av släktens barn döptes.

Nr 23 brukades av Tufve Olsson och hans hustru Karna Jeppasdotter,

Det var inte bara på de 23 gårdarna det bodde bönder med sina familjer, inte att förringa deras tjänstefolk. Det fanns också smedhus, dragonhus och hus utan namn.

På fånghustomten bodde häradskrivaren Ola Nilsson och hans hustru Hanna Larsdotter och i Perstorp som låg vid vägen mellan Slagtofta och Hörby bodde Per Palm som var befallningsman i Frosta Härad.

På Hörby utmark bodde i Skoghus eller Bokeholm som det också kallades för, husmannen och drängen Nils Pehrson och hans hustru Elna Andersdotter.

Nästan nabo till Skoghuset låg Rälkehuset eller Rälkekrogen. Här bodde Nils Persson och hans moder änkan Karna Börjesdotter.

I Hörby smedhus huserade smeden Jöns Ridderquist. Han hade tidigare bott i Lyby och det var också här som han 1871 vigde sig med Marna Krusesdotter. De flyttade till Hörby nr 8 så småningom.

Ryttarehus eller dragontorp fanns det också i socknen och här bodde vid skiftet 1700 –och 1800-talet Ola Hörberg och hustru Margaretha (Greta) Nilsson. Nils Hörgren och hustru Anna Eriksdotter samt Pehr Trulsson och hans hustru Karna. Ett av soldattorpen låg på prästgårdens mark.

Vid en genomgång av kyrkoböckerna fanns det i Hörby år 1800 247 personer. 1813 hade antalet minskat till 216 personer. Det kan bero på mycket, några flyttade från byn och en epidemi med smittkoppor härjade.

1816 blev smittkoppsvaccination av barn under två år obligatorisk i Sverige. I husförhörlängderna finns en kolumn, samt även i flyttbetygen står det omnämnt om personen är vaccinerad. I landsorten utfördes vaccinationen av prästen eller klockaren.

Skördetid

Ären de gick, många av bönderna i Hörby stod på ålderdomens brant och blev satta på undantag. I de fallen blev det oftast den äldsta sonen som fick driva gården. På så vis uppstod det släktgårdar. Där det inte fanns söner utan bara döttrar blev det även för det mesta att en av döttrarnas äkta man fick ta över. Fanns det ingen, eller barnen inte var gamla nog att ta över, gick hela gården på auktion.

I början av 1800-talet var ingen av Hörbys 23 gårdar öde. På nr 6 o 21 fanns fyra brukare. Två av gårdarna låg norr om bygatan (idag Råbygatan) och de två andra söder om bygatan. En av de kommande brukarna på den södra delen skulle så småningom bli riksdagsman, men vid den här tiden var han dräng på nr 1.

En av arrendebönderna på nr 2, prästgården, hette Elias Andersson. Han kom till världen den 28 oktober 1740. Föräldrarna var ryttare Anders Hörling och Catharina Nilsdotter, De bodde i ett av ryttarhusen.

Den 20 april (påskdagen) 1772 vigdes drängen Elias Andersson med pigan Marna Persdotter.

Efter det att sonen Lars föddes den 7 april 1773 avled Elias hustru Marna i häftig feber den 20 maj 1773. Hon blev 27 år.

Den 24 februari 1774 lyses det åter för Elias Andersson, som troligen gifte sig med Marnas syster Kirstina Persdotter.

Nu föddes barnen i rask följd, men Elias och Kirstina fick nästan lika många gånger begrava barnen.

Den 22 december 1803 avled Elias hustru Kirstina i lunginflammation. 65 år gammal.

Nu var det dags för Elias att ge sig ut på friarstråt en tredje gång.

Den vetta Präst Landt Bonden Elias Andersson,
60 år gammal, Enkling sedan d. 29 Dec. 1803,
hans för en ärlig och Christelig vandel, enfullig
Christendoms-kunskap och ordentlig bruk af Herrans
Hel Natvård, är fri för all ägtenskaps förbindelse,
utom den han nu ingått med pigan Elna Bengtsdotter
i Fulltofta, till hvilken förbindelse fullbördan
genom ägtenskaps förbindelse med dess stannade kläpp
önskar Guds nåd och Valsignelse.
Attest. Lyft d. 10 April 1806. C. L. Bengtsson

Den 16 maj 1806 vigdes änklungen och inhysemannen Elias Andersson från Hörby och pigan Elna Bengtsdotter från Fulltofta i församlingens kyrka.

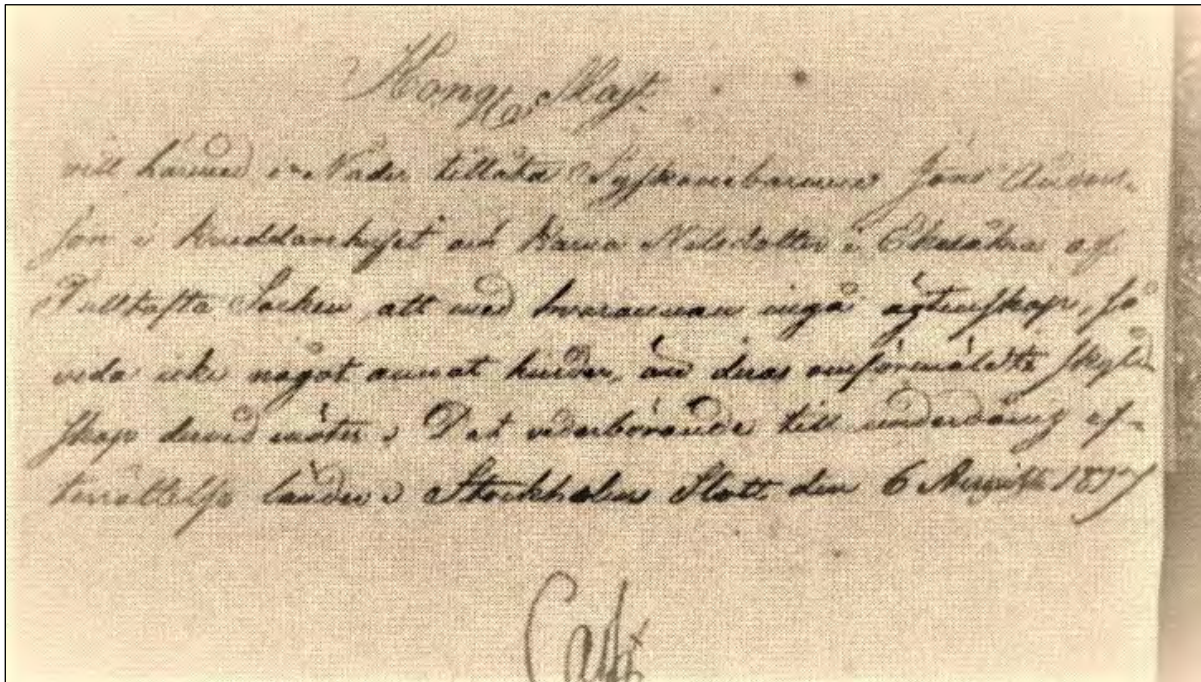
Efter det att hustrun Kirstina Persdotter avlidit sattes Elias på undantag. Brukningen av hans tidigare mtl på $\frac{1}{4}$ som Elias hade haft sedan 1777, övertogs av Pehr Persson på nr 11.

Nästa arrendebonde hette Jöns Andersson. Han gifte sig med Elna Pehrsdotter den 16 juni 1816 i Hörby kyrka och övertog arrendet efter Anders Persson.

Undantagsmannen Elias Andersson avled den 28 januari 1817 i sitt sjuttiosjunde levnadsår. Hans hustru Elna Bengtsdotter avled någon gång emellan 1821 och 1823. Enligt husförhörboken var hon född den 1 september 1752.

Ovanstående bild från Arkiv Digital Fulltofta (M) HII:2 1791 – 1818. Bild 2190.

I Fulltofta kyrkobok finns även nedanstående.

Förtydligande av text:

Kungl. Majt. tillåter syskonbarnen Jöns Andersson i Kryddarehuset och Karna Nilsdotter i Ekesåkra av Fulltofta socken att med varann ingå äktenskap etc.

Undertecknat Stockholms slott den 6 Augusti 1817.

(Arkiv Digital Fulltofta (M) HII:2 1791 – 1818. Bild 5330.)

Den 27 juli 1810 var rusthållare Ola Larsson på gård nr 6 1/8 mtl Hörby i Lund för att forsla hem förnödenheter som han köpt på en marknad vid Mårtenstorget i nämnda stad. Han hade en stor vagn, förspänd av två hästar. Möjligen hade han på vägen hem varit inne på en krog i Gårdstånga och fått lite innanför västen.

På en liten micka (liten väg) vid Gudmuntorp kom ena hjulet ut i vägkanten och den tunga vagnen välte och Ola Larsson hamnade under vagnen. Tillskyndande personer, som under stor möda fick fram Ola, kunde bara konstatera att livet hade flytt. Han blev 44 år.

Den 4 augusti samlades ett antal personer från polisen och sjukhuset i Lund för att undersöka hur det gått till vid olyckan. Ola Larssons kropp hade tidigare forslats till Hörby där han begravdes den 5 augusti.

Änkan Elna Persdotter var förtvivlad, Vad skulle hon göra, de hade tre barn, Karna 7 år, Sissa 4 år och Elna 6 månader. Elna gifte sig så småningom med åbon Jöns Andersson på nr 1.

Den 27 november 1816 inflyttade från Västra Vram häradsglasmästaren Nils Schrevelius, född den 27 februari 1795 i Gråmanstorp och hans hustru Catarina Olivia Schrevelius, född den 4 augusti 1786 i Lund.

De hade två söner, oäkta Jon Philip, född den 19 december 1813 i Lund och äkta Carl Magnus, född den 28 september 1815 i Västra Vram.

Två barn, en oäkta och en äkta. Förr i tiden var alla barn som var födda utom äktenskapet oäkta och de som var födda i äktenskapet äkta.

De pigor som fick barn var det synd om, för deras barn var oäkta om de inte var gifta. I många fall var fadern till de oäkta barnen okänd. Modern fick själv fostra barnen och fick inte ett öre för dem i stöd. Tvärtom fick de betala böter till kyrkan.

I Hörby fick pigan Ingri Jöransdotter en gosse den 10 mars 1817. I sin förtvivlan tog hon livet av barnet. När lagens långa arm kom och skulle gripa henne var hon puts väck. Med hjälp av vänner hade hon flytt Hörby och förmodligen tagit sig upp i skogarna norr om byn och sedan vidare. Kanske kom hon till slut till Amerika.

Ingri var född den 14 juni 1794 i Högseröds församling. Det går inte att hitta mer i denna församling då böckerna brunnit upp. Hennes inflyttningsattest till Hörby finns att söka i Arkiv Digital, Hörby HII:2 1813 – 1817, bild 840.

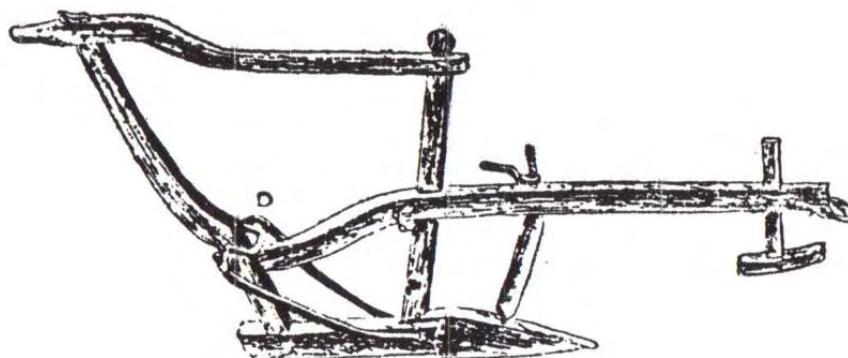
På gård nr 15 fanns det två brukare, Nils Andersson och Tufve Johnsson. De hade vars 1/8 mtl. Tufve Johnsson sålde på 1790-talet sin del till Nils Anderssons son Ola.

Den 14 april 1804 vigdes i Hörby kyrka drängen Isak Mårtensson och pigan Berta Nilsdotter. Berta var dotter till Nils Andersson och hans hustru Boel Mikaelssdotter. Föräldrarna sålde sin del av nr 15 till Isak, samma gjorde Ola Nilsson som flyttade till Osbyholm. Nu var nr 15 på ¼ mtl.

Nils Andersson och Boel Mikaelssdotter samt Tufve Johnsson och hans hustru Hanna Jönsdotter erhöll på gården vars sitt undantagshus.

Den 12 februari 1813 avled Nils Andersson av en bröstsjukdom, 63 år. Änkan Boel bodde kvar på nr 15 till 1823 då hon av någon anledning flyttade till sin dotter Mätta i Köinge nr 2 ¾ mtl. Gården kallades även för Hovdala. Mätta född den 1 oktober 1798 var gift med Ola Olsson, född den 29 augusti 1791. Boel trivdes hos sin dotter. Mätta hade två barn, Anna och Jöns födda 1821 och 1823. Under de kommande åren avtog Boels krafter och den 6 april 1828 avled hon. Hon blev 72 år.

Tufve Johnsson avled den 20 april 1812 av bröstfeber. 69 år. Hans hustru Hanna Jönsdotter avled i samma sjuka som sin man den 4 mars 1813. Prästen skriver i husförhörboken att hon var mycket svag. Hon blev 60 år.

Plogens föregångare årdret.

På nr 6 o 21 som låg söder om bygatan (Råbygatan) bestod av två hemman. Här bodde smeden och rusthållaren Pehr Jönsson, född den 11 juli 1874 i Hörby. Hans fader Jöns Ridderquist var även han smed och gift med Marna Krusesdotter. De hade smedverkstaden på nr 8.

Pehr Jönsson gifte sig med Hanna Jöransdotter, född den 19 april 1795 i Hee vars föräldrar var Jöran Davidsson och Bengta Monsdotter.

Den 2 juni 1815 avled smeden Pehr Jönsson. Änkan Hanna Jöransdotter gifte om sig den 29 november 1816 med åbon Pehr Jönsson, född den 10 november 1789 i Fränninge vars föräldrar var Jöns Pärsson och Elna Olasdotter i Hårderup, Fränninge.

Hanna Jöransdotter avled den 25 maj 1831. Änklingen åbon Pehr Jönsson gifte om sig den 3 februari 1832 med pigan på stället Anna Persdotter, född den 9 september 1801 i Stavröd.

På det andra hemmanet på nr 6 o 21 bodde Nils Jeppsson. Han var född på gård nr 7 den 27 april 1801 och föräldrarna var Jeppa Andersson och Olu Jeppasdotter.

Nils började sin bana som dräng på nr 1. Långt senare blev han riksdagsman.

Framlidne smeden Pehr Jönssons föräldrar Jöns Ridderquist och hans hustru Marna Kruse avled båda 1824, Marna den 2 oktober 75 år och Jöns den 7 december 74 år.

Smedverkstaden på nr 8 övertogs av sonen smeden Thore Jönsson. Några år senare lade han ut den på arrende.

Mellan den 26 - 27 maj 1821 inträffade ett rån i Rälkehuset. Innehavaren Nils Persson misshandlades till döds av tjuvarna.

(Se www.gammalstorp.se och www.morck-rosell.se om Rånet i Rälkehuset samt år 1927.)

Efter gästgivare G. A. Hagelbeck övertogs arrendet den 6 maj 1816 av Per Torell, född den 3 september 1786 och hans hustru Catarina Hellström, född den 19 oktober 1795. Båda födda i Lund. Nu blev det lugnt i byn. Tidigare gästgivare hade nästan alltid bråkat med bönderna om deras skjutsordning.

Per Torell överlät gästgiveriet 1826 på grund av sjukdom till gästgivare Lars Nilsson från Jämshög i Blekinge. 1828 örfilade han upp bonden Nils Jeppsson på nr 6 o 21.

Lars Nilsson var inte populär och fick gå ifrån sitt arrende i förtid. I maj 1829 övertogs gästgiveriet av Bengt J. Nolleroth. Redan i oktober 1830 blev Nolleroth åtalad för att ha pryglat bönder och ha stört vägriden. Nolleroth dog 1837 och ny gästgivare blev Måns Frennesson.

Nr 8 ¼ mtl ägdes av Thore Jönsson. Han var son till smeden Jöns Ridderquist och hans hustru Marna Krusesdotter. Född den 12 april 1792 i Hörby. Han hade två bröder, smeden Pehr Jönsson som avled 1815 och Carl som inte nämns mer än i bouppteckningen efter föräldrarna.

Thore gifte sig med pigan Hanna Nilsdotter den 26 september 1815. De fick fyra barn. Den 1 maj 1827 avled hustrun i bröstfeber, 45 år gammal. Thore gifte om sig med pigan Berta Isaksdotter den 25 december 1827. Hon var född den 27 december 1796. Det blev inte något långvarigt äktenskap och även barnlöst. Berta avled den 19 juni 1831, 35 år gammal.

Men säg den som ger sig. För tredje gången stod Thore i kyrkan, nu med pigan Elna Svensdotter. Kyrkan var denna gången i Högseröd. Med intet hinder varken avseende till släktskap, ålder, förut ingånget äktenskap intygade smeden och rusthållaren Thore Jönsson från Hörby Elnas fader Sven Tufvasson i Högseröd att så var fallet. Vigseln stod i Högseröds kyrka den 12 april 1832.

Det skulle i detta äktenskap bli många barn. En gosse skulle så småningom bli en av byns främsta handlare.

På nr 15 1/4 mtl bodde Isak Mårtensson och hans hustru Berta Nilsdotter. Det var den 30 april 1830 och man var i full gång att planera vårbruket. Isak gick upp i ottan, ropade till pigorna att han skulle gå ner till ån och se till hästarna och avslutade med att det inte skulle ta lång tid.

Tiden gick och ingen Isak visade sig. Berta gick då in till inhysemannen Ola Torkelsson och frågade om han ville följa med henne ner till ån, och det var han villig till. På långt håll såg de hästarna samlade i en cirkel runt ett föremål. När de kom närmare upptäckte de att det var Isak som låg i gräset. De konstaterade att han var död och med tillskyndande grannar bar de hem honom och lade honom på ett långt bord.

Isak Mårtensson blev 58 år.

Den 1 oktober hölls bouppteckning och förutom änkan efterlämnade han söner Ola 22 år, Nils 10 år, Anders 4 år och döttrarna Elsa 15 år, Elna 12 år.

De omyndigas rätt förestods av den avlidnes broder John Mårtensson från Hafvakulla och svågern Mårten Olsson från Klinta.

På ankans vägnar infann sig hennes broder Ola Nilsson från gård nr 18. (Ola hade tidigare haft en gård i Osbyholm men var numera Hörbybor.) De närvarande medgav att änkan tills vidare kunde nyttja och bruka hemmanet för hennes och barnens räkning om hon trodde att hon kunde klara det. De föreslog dock att för boets vidkommande att det var bättre att hålla auktion på lösöret.

Auktion hölls den 14 oktober. Fastigheten var ett krono rusthållshemman och värderades till 575 Rds.

Sonen Ola Isaksson var äldst och skulle övertaga gården och han tillställer änkan ett undantag vid hemmanet så länge hon lever.

Fritt husrum.

Fri dispositionsrätt av det östra huset att begagna som stuga.

Tillträde till kök och bakstuga gemensamt med ägaren.

Erhålla en tunna råg och en tunna korn årligen av hemmanets gröda och rättighet att sätta en skäpa potatis. (Skäppan förbjöds 1735, men användes i Skåne länge därefter. En skäppa var 27,5 liter.) Allt kostnadsfritt.

Undantagssedeln undertecknad av Ola Isaksson den 28 mars 1832.

Den föreskrivna överenskommelsen infriades inte av Ola och beträffande vid laga skiftet ville han inte behålla hemmanet såvida han icke får det för 3 istället för utförda 4 000 dalers lösen.

Det blev förmyndarnas skyldighet att antingen genom laglig åtgärd tillhålla Ola Isaksson att fullgöra sin förbindelse eller söka domstolens tillåtelse att på offentlig auktion försälja fastigheten.

Häradsrätten beslöt den 30 oktober 1832 att fastigheten skulle säljas på offentlig auktion.

Då hade Ola Isaksson försvunnit. En sen kväll packade han sina persedlar och försvann under natten. Han hade bestämt sig för att söka värvning i Sallerups kompani och Skånska Dragonregementet. Hans vidare öden har det inte forskats i.

Gård nr 15 inropades på auktionen av åbon Lars Pålsson på nr 5. Senare sålde Lars hälften av gården till garvargesällen August Olsson och andra hälften till Thore Jönsson på nr 8. Nu var åter nr 15 på två 1/8 delar.

Berta Nilsdotter bodde kvar på den del som Thore Jönsson köpt. Hennes barn flyttar från hemmet. Anders 1841, Nils, som är krympling, flyttar till nr 1. Dottern Elna nedkommer med oäkta dottern Else 1847. Två år senare (1849) flyttar mor och barn till Högseröd. Dottern Elsa finns det inga uppgifter om.

Berta Nilsdotter avlider den 15 januari 1852. 70 år gammal.

På nr 15 bodde också gevaldiger Samuel Svensson och hans hustru E. Hallgren.

Gevaldiger. Benämning för polisman, som idag har tjänstegraden polisassistent. Namnet gevaldiger slopades omkring 1850. Han hade till uppgift att bevaka ordningen i byn.

Gård nr 8 kan man spåra långt ner på 1600-talet. 1688 ägdes gården av major Rappholtz, han ägde även gård nr 10. Båda gårdarna var på 1/8 mtl.

Förmodligen är nr 8 den äldsta gården i Hörby, då den finns än idag. Troligen har den genomgått många reparationer genom tiderna. Dagens boningshus ligger på samma plats som den gjort sedan 1688 och förmodligen ännu längre tillbaka i tiden.

På bilden till vänster nr 8, längre bort nr 9. Till höger gatuhus. Längre hit i bilden syns en större öppning, här gick vägen till möllan. Idag S:t Olofsgatan.

KÄLLOR:

Kyrkböcker från Hörby och Lyby församlingar.

Frosta Häradsrätt:

Bouppteckningar serie FII:a mellan 1709 – 1832, enbart från Hörby.
Mantalsböcker.

Lantmäteriets historiska kartor.

Hörby sockens historia av Gottfrid Björkelund. Lund 1950.

Gamla tiders sjukdomsnamn av Olof Cronberg.

Färgfoto: Svaneholms slott och Råbygatan Per-Gunnar Mörck

Övriga bilder: vykort och teckningar från författarens samlingar.

Forskning har skett bland annat i Arkiv Digital.

Tidigare del. Kyrkbyn.

Skånsk bondgård från 1800-talet.

Copyright Per-Gunnar Mörck